

Common Ground en Gegevenslandschap

Agenda

1. **Opening (9:30u-9:45u)**
2. **Toelichting Common Ground en Gegevenslandschap (9:45u – 11:45u)**
  - Samen organiseren, Taskforce en College van Dienstverleningszaken (*Jeffrey*)
  - Wat is common ground? (*Eelco*)
  - Wat is de relatie met het gegevenslandschap? (*Jeffrey*)
  - POC Common Ground (*Eelco*)
  - Governance en lopende initiatieven tbv Common Ground (*Theo*)

Lunch (12:00u-13:00u)

3. **Discussie (13:00u-14:30u)**
4. **Vervolg en onderwerpen volgende keer (14:30u-14:45u)**
5. **7. Agenda volgende sessie + inventariseren onderwerpen (14:45u-15:00u)**

Samen Organiseren

- Door gezamenlijke aanpak meer gemeentelijke doelen bereiken
  - betere dienstverlening voor bewoners, bedrijven, instellingen
  - efficiëntere aanpak routineprocessen, informatievoorziening en digitalisering
- Een nieuwe werkwijze
  - vanuit behoeften in de uitvoeringspraktijk
  - eenmaal ontwikkelen, in alle gemeenten kunnen toepassen
  - gemeenten vullen eigenaarschap in
  - gemeenten, koepels en VNG/KING ontwikkelen samen
  - ook projecten in de keten (één overheid)

College van Dienstverleningszaken

- College adviseert bestuur over programma Gezamenlijke Uitvoering
  - Ledenvergadering bepaalt globale kaders
- College adviseert bestuur over standaardisering
  - Voor gezamenlijk ontworpen werkprocessen
  - Voor ICT randvoorwaarden
  - Voor collectieve afspraken en voorzieningen
- College adviseert bestuur over verbindendverklaring
  - Van vrijblijvend tot verplichtend
  - Met oog voor tempo en moment van gebruik lokaal

Task Force: versnellen en verbinden

- Advisering portfolio VNG Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering
- Visievorming +1 gemeente
- Advisering over standaardisering en opschaling
- Organiseren van samenwerking, legitimiteit en draagvlak
- Initiëren, trekken en duwen aan een aantal projecten

Gegevenslandschap

Aansluiting op het het gegevenslandschap vanuit gemeentelijk perspectief

Arnoud Quanjer
Architectuur en Standaarden, KING

Gegevenslandschap

Wat is het wel

- Visie op gewenste inrichting van het gemeentelijk landschap
- Richtinggevend voor ontwikkelingen binnen KING

Wat is het niet

- Tot op detail uitgewerkt
- Visie op collectiviseringsaanpak
- Visie op sourcing van collectieve voorzieningen
- Transitieplan van ist- naar soll-situatie
- Visie op standaarden

Uitdagingen

- Denken vanuit inwoners en ondernemers by design
- Security en privacy by design
- Duurzame toegankelijkheid
- Regie op autorisatie en toegang
- Bevragen en bewerken bij de bron
- Transparant en open

Huidige situatie bij gemeenten

- Groot aantal informatiesystemen van diverse leveranciers;
- Leveranciers regelen in hun informatiesystemen de toegang tot gegevens, de opslag van gegevens en de processen gebruik maken van de gegevens
- Beperkte aanpasbaarheid van applicatielandschap en processen naar gemeentelijke wensen en vendor lock-in

Huidige situatie bij gemeenten

- Veel opslag van kopieën van gegevens.
- In control blijven van de gegevens, en transparantie bieden over de verwerking van gegevens is ingewikkeld en tijdsintensief;
- Gegevens zijn 'opgesloten' binnen de informatiesystemen. De portabiliteit van gegevens, en hergebruik van gegevens is beperkt.
- Compliancy aan wet- en regelgeving (Wbp/AVG, Wet GDI (USvE), ENSIA, BIG, Archiefwet) staat onder druk

Gewenste situatie

Gemeenten aan het stuur!

- Gemeenten nemen regie over de 'eigen' gegevens
  - Standaardisering structuur van gegevens (standaarden) en ontsluiting van gegevens (APIs)
- Scheiden van gegevens en processen
  - De rol van informatiesystemen terugbrengen naar procesondersteuning
  - Ontsluiting van gegevens via gegevensdiensten (APIs)
  - Informatiesystemen, mobiele applicaties en andere gebruikersinterfaces aansluiten op APIs
- Burgers faciliteren ten aanzien van de uitoefening van hun rechten

Gewenste situatie

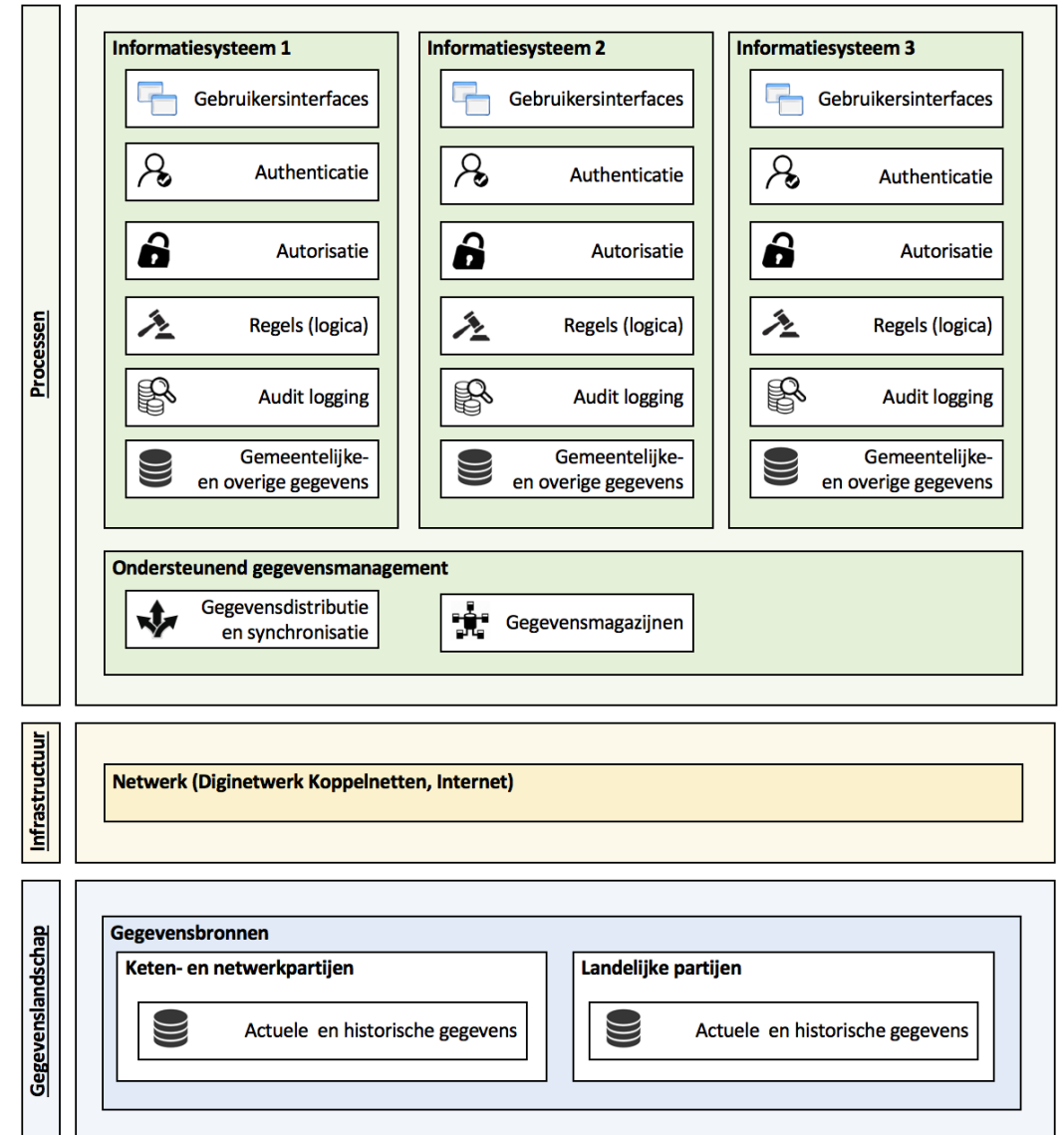
- Beschikbaar stellen van alle gemeentelijke (open) gegevens aan (geautoriseerde) afnemers
  - Hergebruik van gegevens maximaliseren
  - Faciliteren van innovatie
- Daar waar mogelijk, en wenselijk, voorzieningen collectief organiseren.

Samenvatting

- Bevraging bij de bron, stoppen met dupliceren van gegevens
- Uitwisselbaarheid van gegevens bevorderen
- Transparantie over verwerkingen van gegevens naar burger en bestuur
- Innovatie ondersteunen en aanjagen
- Gemeente in staat stellen op een efficiënte wijze haar taken uit te voeren

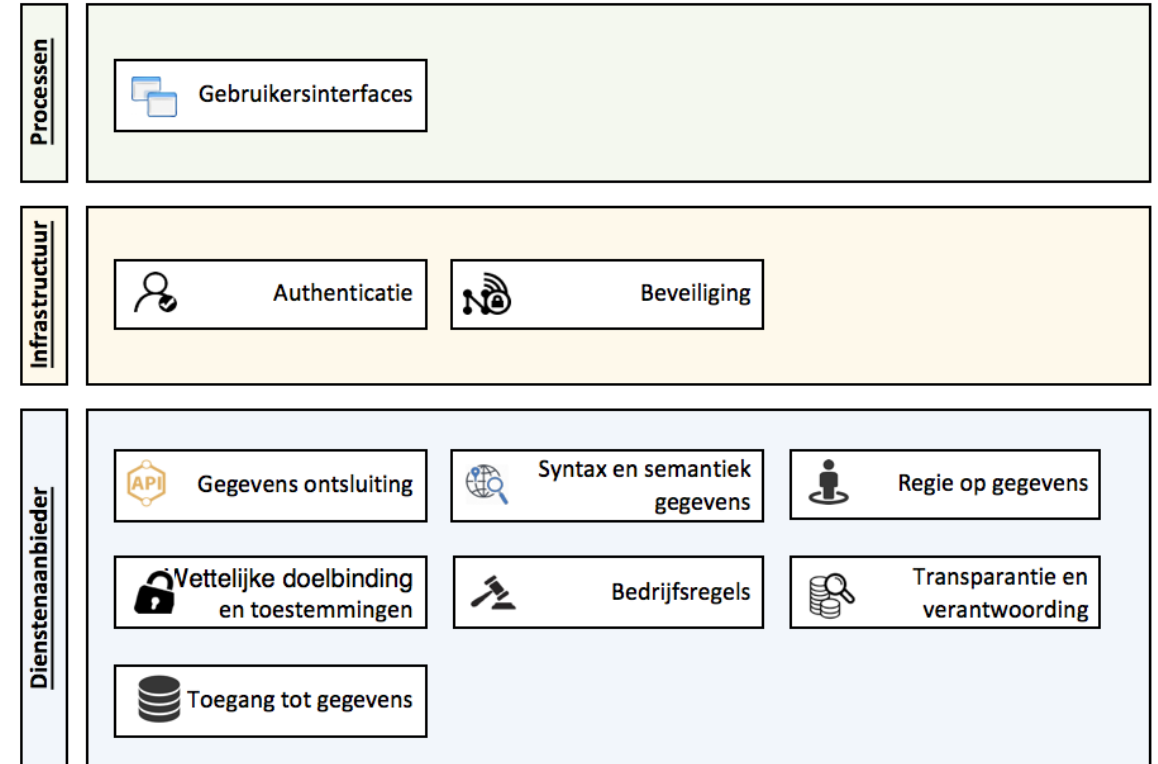
Gemeentelijk inrichting

- Leveranciers bepalen hoe (sectorale) gegevens worden gemodelleerd en ontsloten. Authenticatie, autorisatie van gebruikers en koppelingen naar landelijke voorzieningen zijn per informatiesysteem ingericht.
- Veel gegevens worden gedupliceerd.
- Onvoldoende aandacht voor verantwoording van verwerking van gegevens.
- Leveranciers zijn ‘in-control’ van gegevens en processen.

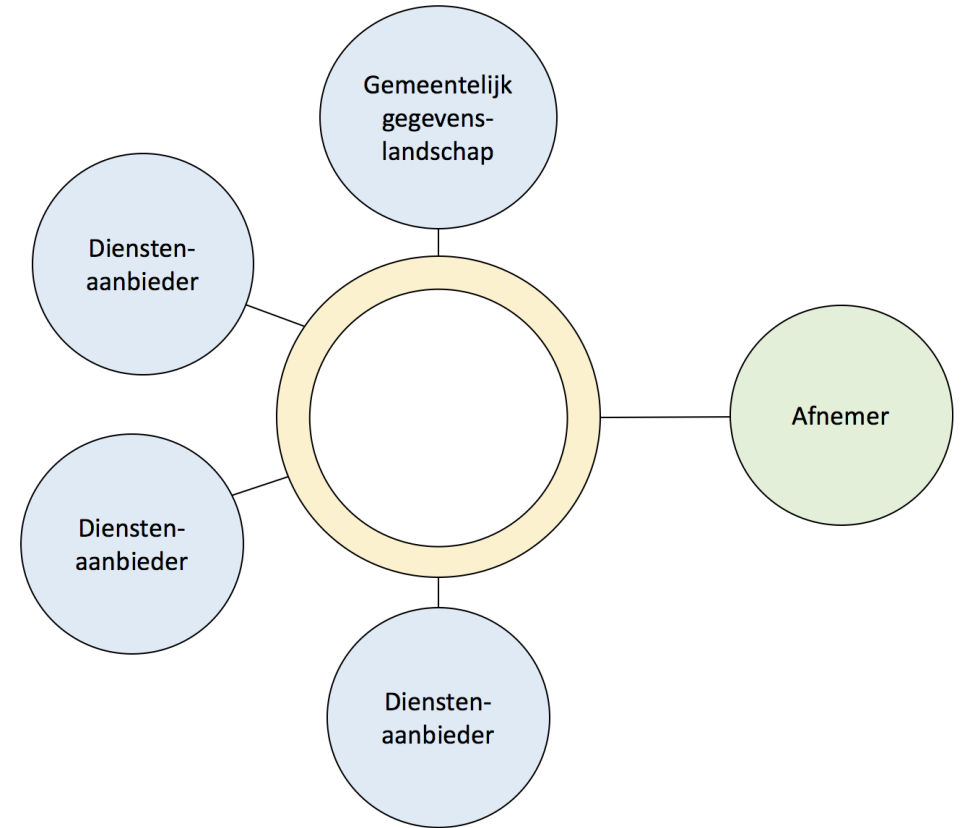
Gewenste inrichting

- Ondersteuning processen vanuit een diversiteit van gebruikersinterfaces;
- Veilige infrastructuur;
- Dienstenaanbod vanuit een dienstenleverancier;
- Dienstenleverancier verantwoordelijk voor autorisatie, logging, transparantie.

Federatieve opzet gegevenslandschap

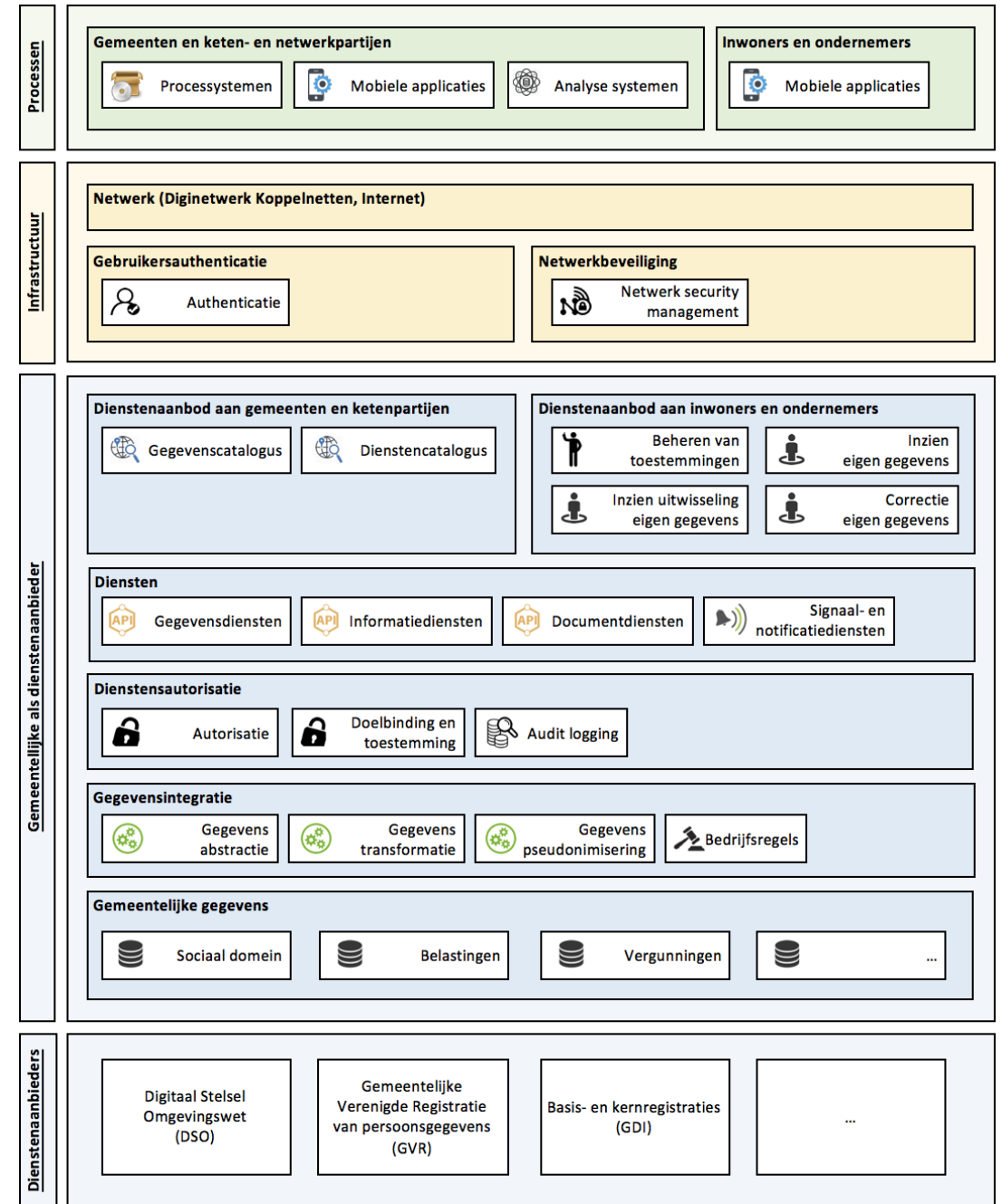
- Toegang tot de diensten via gemeenschappelijke infrastructuur (GDI/GGI/Internet);
- Standardisatie van dienstenaanbieders
  - Wijze van aanbieden van diensten
  - Authenticatie van afnemers
  - Autorisatie van afnemers
  - Logging van gebruik van diensten;

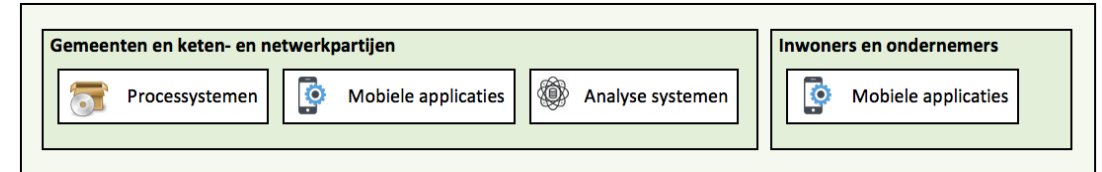
Uitwerking inrichting

- Proces-, infrastructuur en gegevenslaag uitgesplitst naar specifieke componenten.
- Collectieve inrichting van onderdelen van de architectuur is mogelijk.
- Regie door gemeenten op essentiële componenten van de architectuur.

Processen

- Ondersteuning van gemeentelijke processen via een verschillende technologieën en gebruikersinterfaces mogelijk;
- E-formulieren worden gezien als implementaties van mobiele applicaties;
- Ontwikkeling van de gebruikersinterfaces door marktpartijen;
- Op het gebied van mobiele applicaties zijn handreikingen beschikbaar waar deze aan moeten voldoen;
- Voor alle systemen geldt dat de Baseline Informatiebescherming Gemeenten en wet- en regelgeving op het gebied van de bescherming van de privacy van kracht is.

Infrastructuur

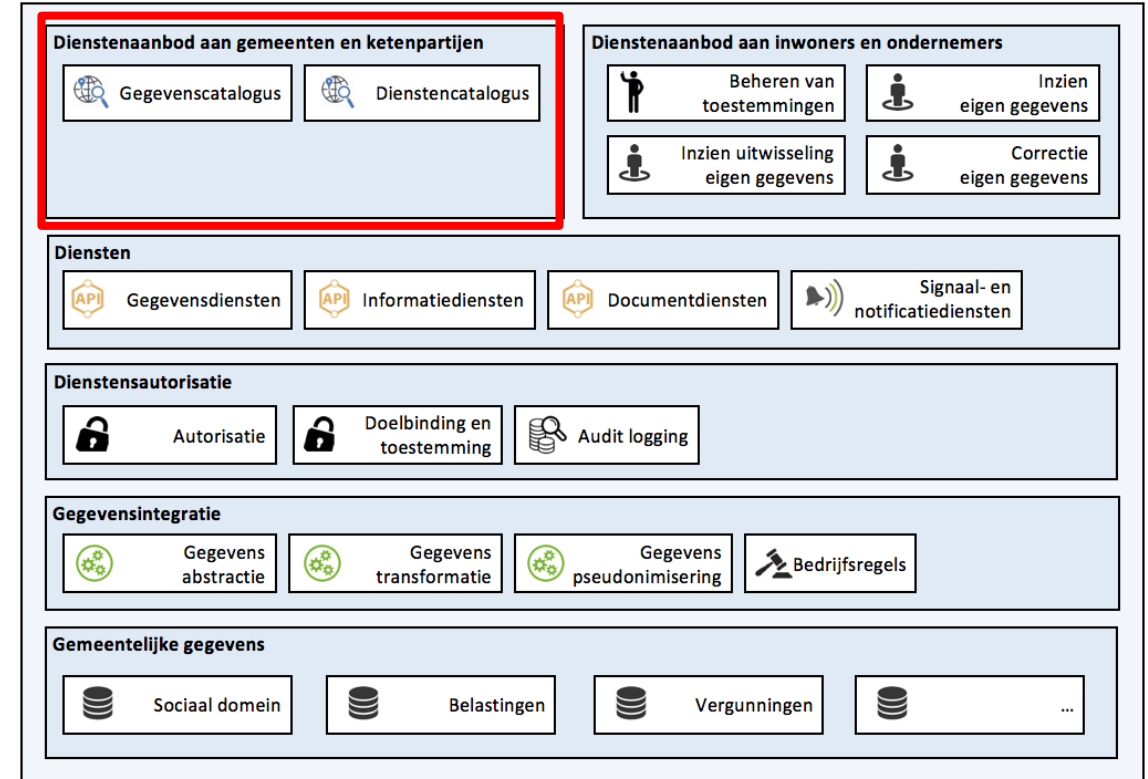
- Veilige infrastructuur voor uitwisseling van gegevens;
- Authenticatiediensten voor afnemers;
- Gebruik van (onder andere) GGI-Netwerk als koppelnetwerk;
- Inzet van SIEM/SOC via GGI-Veilig mogelijk.

Dienstenaanbod aan gemeenten en ketenpartijen

Te vertalen als *service discovery*. Belangrijkste functies:

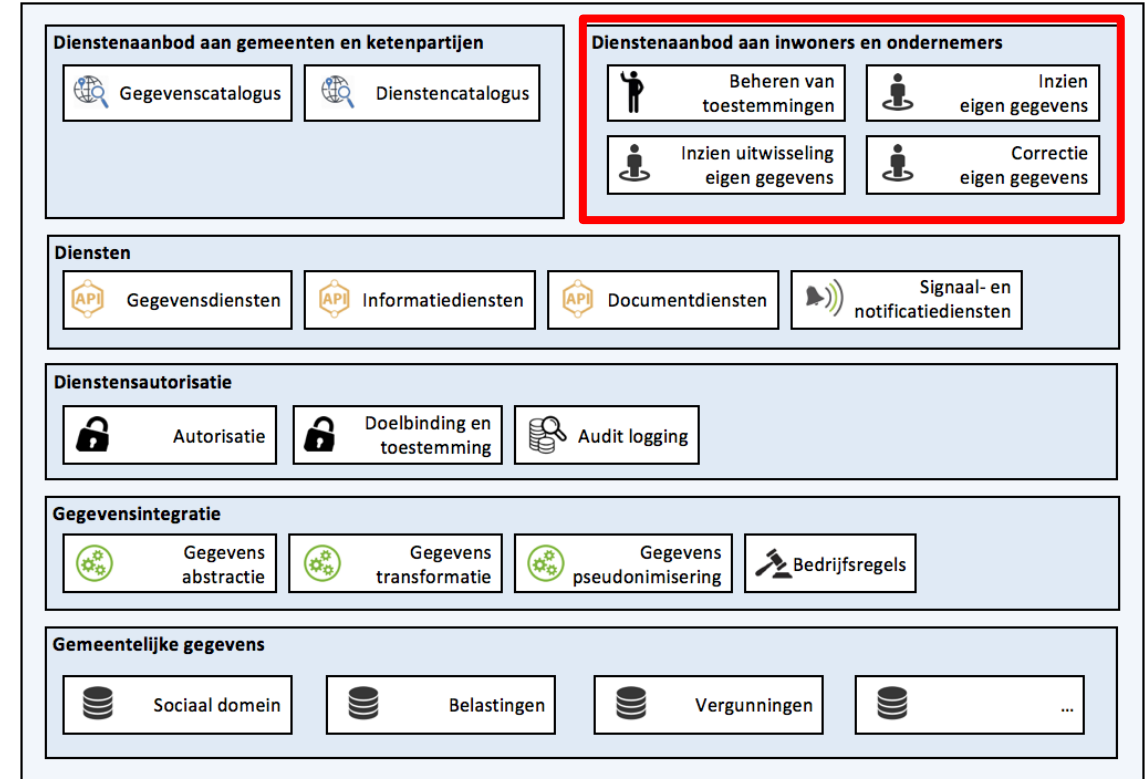
- Brug tussen diensten provider en consumer
- Catalogus van diensten (APIs)
- API life-cycle informatie
- Criteria voor gebruik (API key, PKI, ..)
- Documentatie
- Test / uitprobeer faciliteit

Dienstenaanbod aan inwoners en ondernemers

Inwoners en ondernemers regie geven op de 'eigen' gegevens. Belangrijkste functies:

- Inzage op gegevens en gebruik van gegevens;
- Correcties op gegevens doorgeven aan bronhouders;
- Instellen van toestemmingen.

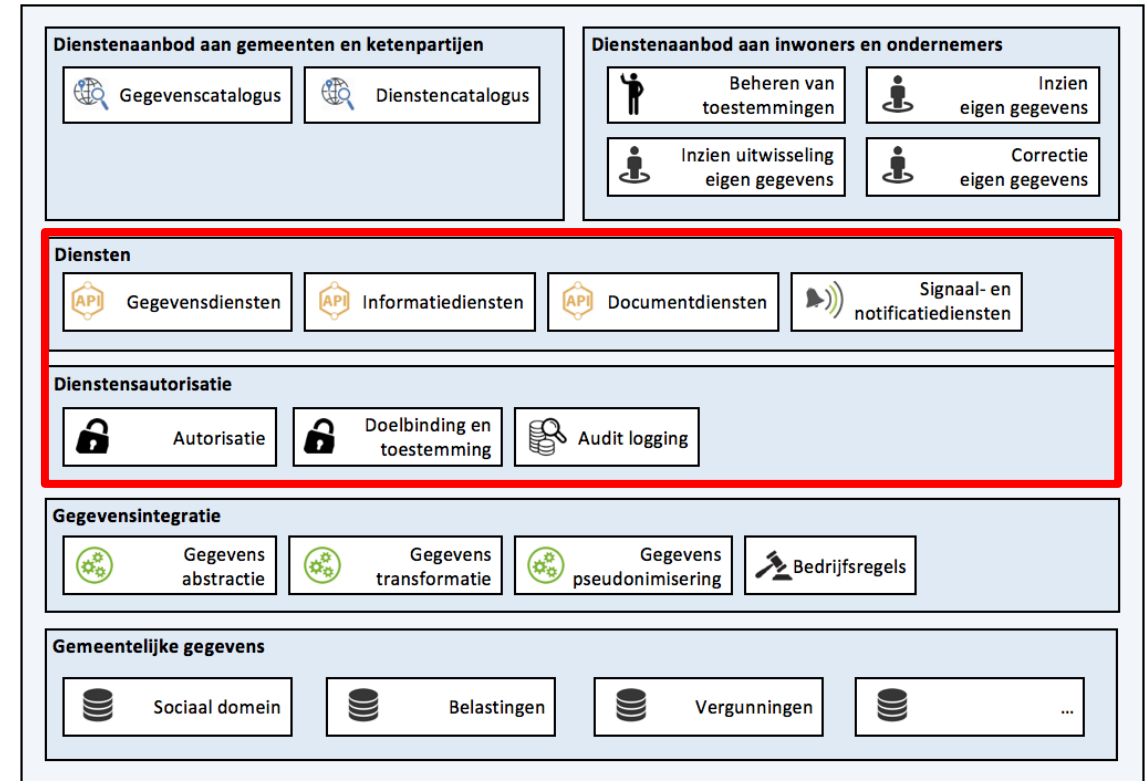

Dienstenontsluiting en autorisatie

Het ontsluiten van diensten (APIs) naar afnemers. Diensten worden conform de landelijke API-strategie vormgegeven.

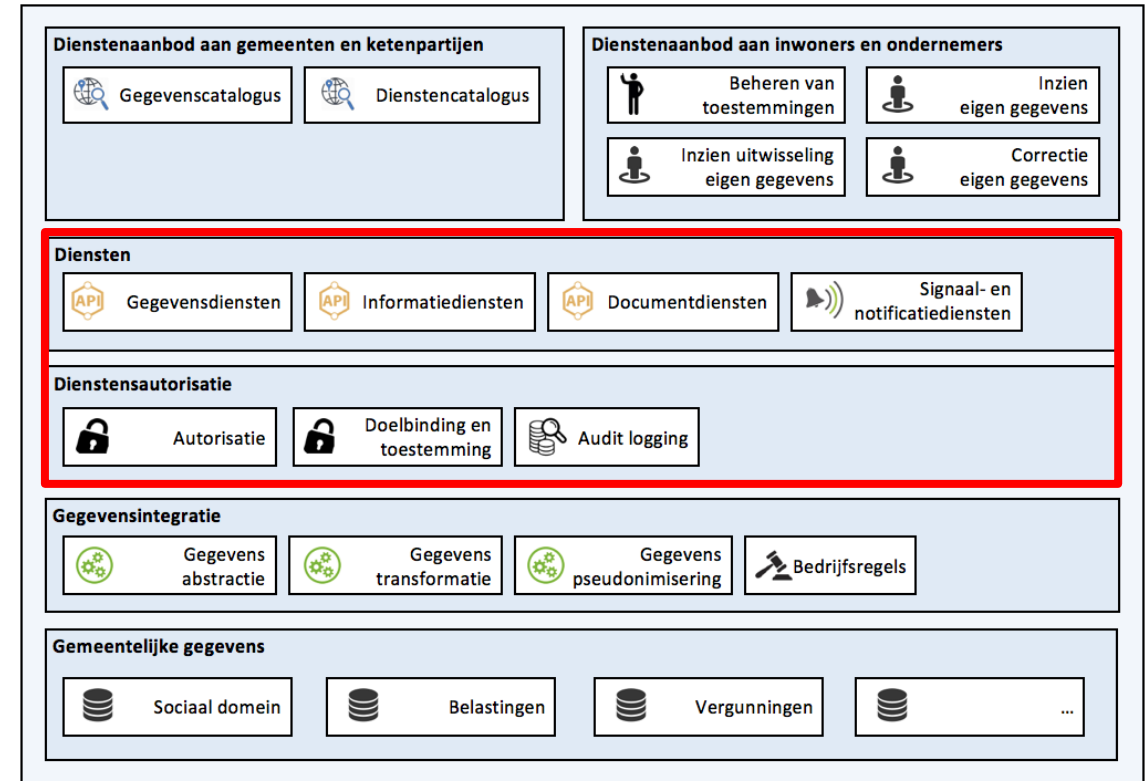
De belangrijkste functies:

- Afhandeling beveiligingspolities en autorisatie;
- Logging t.b.v. auditing en compliance
- Routeren verzoeken naar backend en routeren antwoorden naar afnemers
- Protocoltransformatie
- Pre- en postprocessing

Dienstenontsluiting en autorisatie

- Diensten worden conform de landelijke API-strategie vormgegeven. Input voor deze strategie is de DSO API en URI strategie;
- Diensten krijgen bij de aanroep een verklaring van doelbinding mee;
- Manier waarop wordt omgegaan met formele- en materiële historie is gestandaardiseerd.

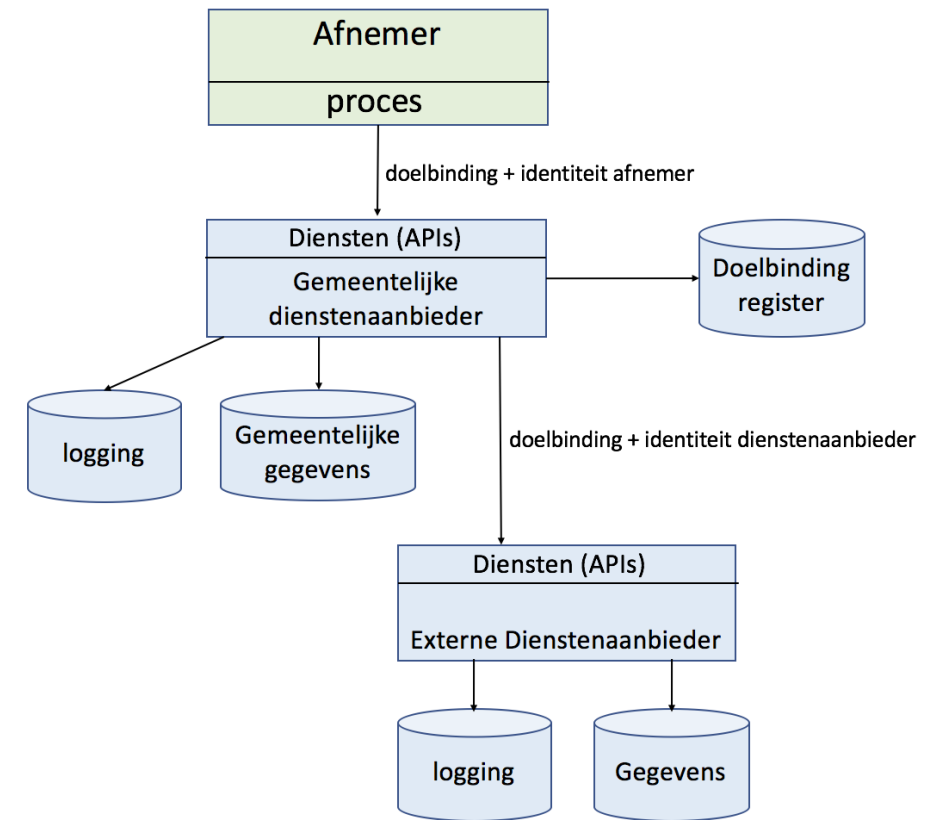
Doelbinding en logging

- Voor de verwerking van gegevens is doelbinding vereist;
- Doelbindingen worden landelijk gestandaardiseerd;
- Bij iedere aanroep van een dienst wordt een verklaring van doelbinding meegestuurd;
- De verklaring van doelbinding wordt ten behoeve van auditing doeleinden vastgelegd in logging;
- Logging wordt gestandaardiseerd op het gebied van informatiemodel en ontsluiting (APIs).

Gedelegeerde autorisatie

- Autorisatie wordt granulair geregeld op de manier die naar inzicht van de organisatie passend is;
- Bij verzoeken die van de ene naar de andere dienstenaanbieder gaan wordt de interne identiteit die bij het verzoek hoort omgezet naar de identiteit van de organisatie als geheel;
- De doelbindingsverklaring wordt in de keten van aanroepen meegestuurd.

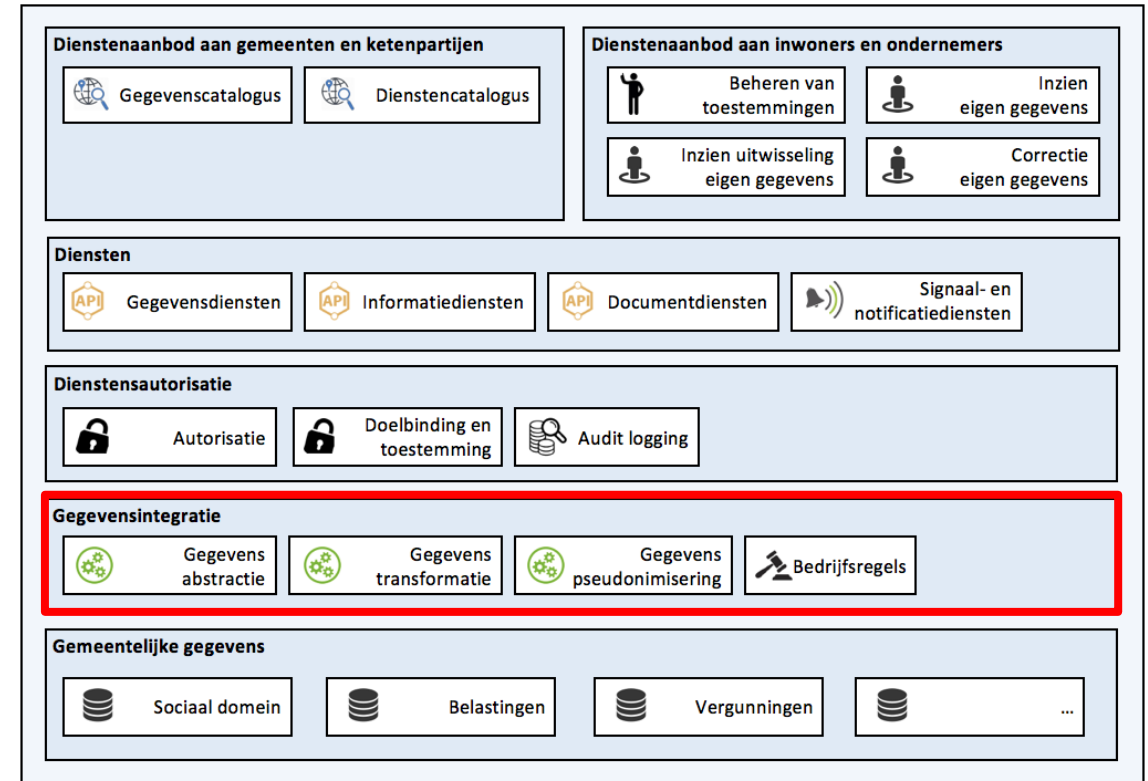

Integratie

De belangrijkste functies.

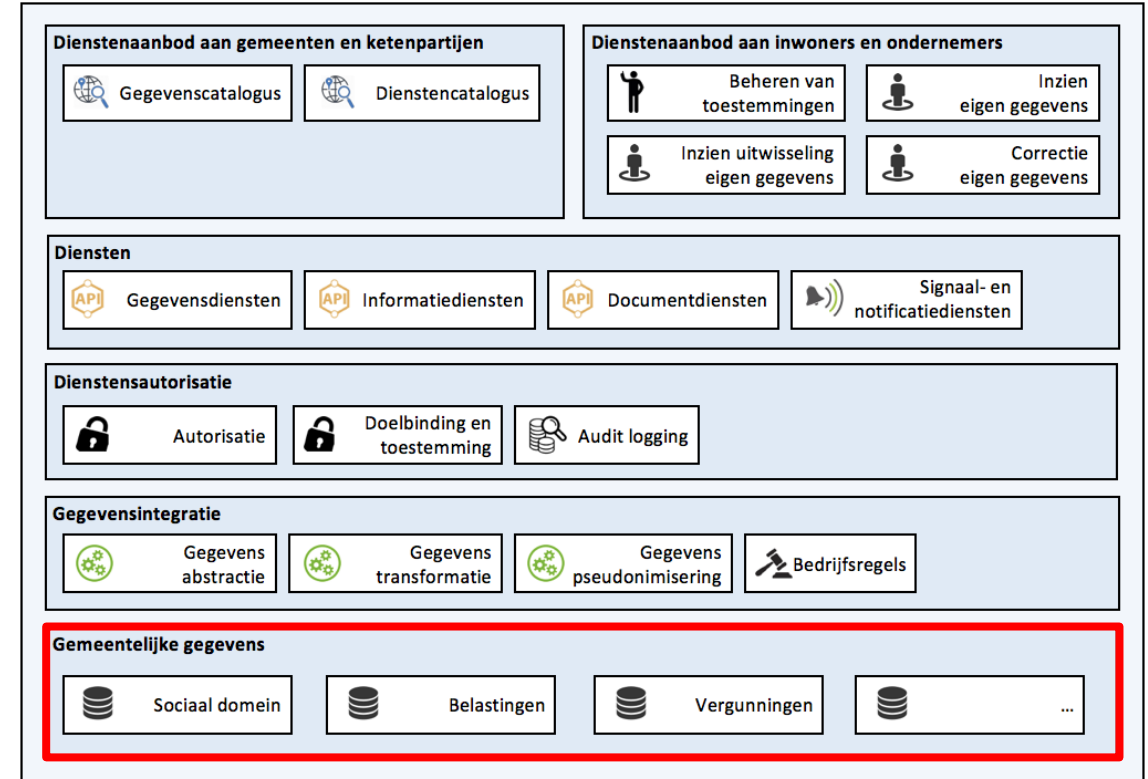
- Technisch verbinden naar bronnen;
- Abstractie van technische details zoals locatie en formaat van gegevens;
- Combineren van meerdere bronnen naar een logische bron;
- Gegevenstransformatie;
- Pseudonimisering en obfuscatie van gegevens;

Op dit onderwerp loopt momenteel een PoC i.s.m. Red Hat: het Data Ontkoppelpunt (DOP)

Gemeentelijke gegevensbronnen

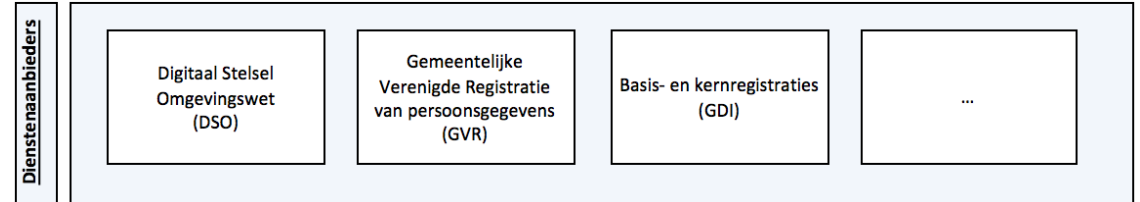
- Standardisatie van syntax en samenhang van onder andere sectorale gegevens via informatiemodellen;
- Standardisatie van wijze van vastlegging van formele- en materiële historie;
- Ontsluiting van gegevens via gestandaardiseerde diensten (APIs).

Externe dienstenaanbieders

- Voorbeelden van dienstenaanbieders waar gemeenten mee te maken krijgen:

- GVR
- DSO

- Dienstleveranciers conformeren zich aan standaarden en richtlijnen op het gebied van:
  - API strategie
  - Autorisatie en logging
  - Vastlegging van historie (indien van toepassing)

Vragen...

